

UCHWAŁA NR
Rady Gminy Zabór
z dnia .....

w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2023-2027 w Gminie Zabór

Na podstawie art.18 ust.2, pkt.15 ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (Dz. U z 2022r. poz. 559 z późn. zm.) w związku z art. 110 ust.9 i 10 ustawy z dnia 12 marca 2004r o pomocy społecznej (Dz. U z 2021r. poz. 2268 z późn. zm.) i art. 6 ust.2 pkt.1 ustawy z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U z 2021r. poz. 1249) Rada Gminy Zabór uchwała, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2023-2027 w gminie Zabór.

§ 2. Wykonanie uchwała powierza się Wójtowi Gminy Zabór.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2023r.

Przewodniczący Rady

Dariusz Tarnas

Adam Urbaniak
621 017 21
RADCA PRAWNY
Adam Urbaniak
8.12.2022.

UZASADNIENIE

Obowiązek opracowywania Programu Przeciwdziałania Przemocy i Ochrony Ofiar Przemocy w rodzinie nałożony został ustawą z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie. Art. 6. 2. wskazuje, że do zadań własnych gminy należy opracowanie i realizacja gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie. Jego realizacja ma przyczynić się do ograniczenia skali problemu i skutków przemocy domowej dlatego też istotne jest podejmowanie kompleksowych działań ukierunkowanych zarówno na ochronę ofiar przemocy, jak i na edukowanie osób stosujących przemoc i korygowanie agresywnych postaw i zachowań.

Jolanta Salewicz-Woźniak

GMINA
ZABÓR

Załącznik do Uchwały Nr.....

Rady Gminy Zabór

Z dnia.....

PROGRAM
PRZECIWDZIAŁANIA
PRZEMOCY
W RODZINIE
ORAZ OCHRONY OFIAR
PRZEMOCY W RODZINIE

NA LATA 2023-2025

w Gminie Zabór

Wykaz skrótów:

GBP – Gminna Biblioteka Publiczna

GKRPA – Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

GUS – Główny Urząd Statystyczny

NGO (ang. *non-government organization*) – organizacje pozarządowe

OIK – Ośrodek Interwencji Kryzysowej

OPS – Ośrodek Pomocy Społecznej

PARPA – Państwowa Agencja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

PCPR – Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie

PKI – Punkt Konsultacyjno-Informacyjny

PPP – Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna

PUP – Powiatowy Urząd Pracy

PWD – Placówka Wsparcia Dziennego

ŚW – świetlice wiejskie

UG – Urząd Gminy

ZI – Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie

SPIS TREŚCI

PRZEMOC W RODZINIE	3
DEFINICJA PRZEMOCY	3
RODZAJE PRZEMOCY	5
SKALA PRZEMOCY W ŚWIELE BADAŃ OGÓLNOPOLSKICH.....	6
UZASADNIENIE WPROWADZENIA PROGRAMU	7
PODSTAWY PRAWNE OPRACOWANIA PROGRAMU	8
CHARAKTERYSTYKA GMINY ZABÓR	9
ZASOBY UMOŻLIWIAJĄCE PRZECIWDZIAŁANIE PRZEMOCY W RODZINIE WŚRÓD MIESZKAŃCÓW GMINY ZABÓR	13
DIAGNOZA PROBLEMU PRZEMOCY W RODZINIE NA TERENIE GMINY ZABÓR	16
ANALIZA DANYCH ZASTANYCH	16
ANALIZA WYNIKÓW BADAŃ SPOŁECZNYCH	20
CELE, ZADANIA I REALIZATORZY PROGRAMU.....	23
ADRESACI PROGRAMU	30
PRZEWIDYWANE EFEKTY REALIZACJI PROGRAMU	30
ŹRÓDŁA FINANSOWANIA.....	31
EWALUACJA I MONITORING PROGRAMU	31
WSKAŹNIKI MONITORINGOWE.....	32
WNIOSKI I PODSUMOWANIE.....	34
SPIS RYSUNKÓW, TABEL I WYKRESÓW	35
SPIS RYSUNKÓW	35
SPIS WYKRESÓW	35
SPIS TABEL	35

PRZEMOC W RODZINIE

DEFINICJA PRZEMOCY

Przemoc w rodzinie jest problemem złożonym i ma wiele definicji. Powszechnie przemoc traktowana jest jako akt godzący w osobistą wolność jednostki prowadzący do jej fizycznej, a także psychicznej szkody. Zgodnie z art. 12 ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (t.j. Dz. U. z 2021 r., poz. 1249), przemoc w rodzinie to *„jednorazowe lub powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste członków rodziny, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne osób dotkniętych przemocą”*.

W odniesieniu do zachowań przemocowych w rodzinie zwraca się uwagę na cztery cechy charakterystyczne, które są ze sobą ściśle powiązane, występują jednocześnie i stanowią istotę problemu. Pierwszą jest intencjonalność, co oznacza, że postępowanie sprawcy nie jest przypadkowe, ma charakter świadomego i zamierzonego działania. Drugim równoległym mechanizmem jest wykorzystanie przez sprawcę nierównowagi sił fizycznych, psychicznych, ekonomicznych do wymuszenia na osobie bliskiej pożądanego zachowania. Trzecia cecha to uderzenie w dobro drugiej osoby, naruszenie jej wolności osobistej i godzenie w jej podstawowe prawa. Ostatnia cecha to spowodowanie konkretnej szkody psychicznej bądź fizycznej, zadanie bólu i cierpienia.

Osobami doznającymi przemocy w rodzinie najczęściej są kobiety i dzieci¹. Przemoc dotyczy jednak również mężczyzn oraz osób w podeszłym wieku. Przemoc wobec osób starszych, definiowana jest jako pojedyncze lub powtarzające się działanie, lub brak odpowiedniego działania, które występuje w jakiegokolwiek relacji, gdzie oczekuje się zaufania. Przemoc ta może przybierać różne formy, takie jak: przemoc fizyczna, przemoc psychiczna, seksualna, finansowa, a także intencjonalne oraz nieintencjonalne zaniedbanie². Ponadto może dochodzić do innego rodzaju przemocy, a mianowicie do dyskryminacji. Może ona przybierać formę działań świadomych lub nieświadomych. Ofiarami takich poczynań padają również osoby starsze,

¹<https://statystyka.policja.pl/st/wybrane-statystyki/przemoc-w-rodzinie/50863,Przemoc-w-rodzinie.html>

² A. Staręga, Przemoc wobec osób starszych. Czasopismo Niebieska linia, Instytut Psychologii i Zdrowia Polskiego Towarzystwa Psychologicznego. Przemoc, 2003.

które ze względu na swój wiek są dyskryminowane na rynku pracy, w doborze ofert rozrywkowych i rekreacyjnych³.

Wśród osób doznających przemocy może występować wyuczona bezradność, którą określa się jako syndrom zaburzeń poznawczych, motywacyjnych i emocjonalnych powstałych na skutek doświadczania przez jednostkę sytuacji braku kontroli. Dane zjawisko prowadzi najczęściej do braku motywacji zmiany danej sytuacji, przez co praca z osobami dotkniętymi przemocą w rodzinie jest niezwykle trudna i czasochłonna⁴. Wyuczona bezradność prowadzi do pojawienia się trzech rodzajów deficytów:

- motywacyjnego polegającego na zmniejszeniu motywacji do emitowania nowych działań dowolnych, czego wskaźnikiem jest m.in. dłuższy czas latencji;
- poznawczego polegającego na zaburzeniu w dostrzeganiu zależności pomiędzy reakcją a wzmocnieniem. Jeżeli jednostka, nawet przypadkowo emituje zachowanie, które przynosi jej wzmocnienie, to ma trudności w dostrzeżeniu związku pomiędzy emitowanym zachowaniem, a wzmocnieniem;
- emocjonalnego, czyli pojawienia się lęku oraz uczuć związanych z przygnębieniem i depresją⁵.

Osoby doznające przemocy nierzadko charakteryzuje niskie poczucie własnej wartości, winy oraz wstydu, co jest efektem poniżania, upokarzania i ciągłego krytykowania. To wszystko powoduje, że osoby te nabierają przekonania, iż są bez wartości, tracą dla siebie szacunek, wiarę we własne możliwości oraz zanika u nich poczucie bezpieczeństwa i zaufanie do siebie samego. Mają skrajnie niską samoocenę, czują złość i urazę, nie widzą też możliwości wyjścia z takiej sytuacji. Dopatrują się winy w sobie, a świat postrzegają jako wrogie i niepojęte.

Przemoc w rodzinie dotyczy również rodzin, w których występują uzależnienia. Uzależnienie przynajmniej jednego członka rodziny ma niekorzystny wpływ na funkcjonowanie pozostałych jej członków. Wynika to między innymi z atmosfery panującej w domu, a także zaburzonej relacji między członkami rodziny z problemem alkoholowym, narkotykowym lub innym. Stan chronicznego napięcia i stresu wpływa destrukcyjnie nie tylko na funkcjonowanie w życiu codziennym osób dorosłych, ale stanowi zagrożenie dla prawidłowego rozwoju dziecka. Trwanie w ciągłej niepewności i nieprzewidywalność wydarzeń wywołuje u niego poczucie braku stabilności oraz bezpieczeństwa.

---

³ E. Sygit, R. Ossowski, Przemoc wobec osób starszych ze względu na ich wiek, płeć i wykształcenie, *Gerontologia Polska*, tom 16, nr 3, 163–168.

⁴ M. Kofta, G. Sędek, Wyuczona bezradność. Podejście informacyjne, [w:] M. Kofta, *Psychologia aktywności: zaangażowanie, sprawstwo, bezradność*, Wydawnictwo Nakom, Poznań, 1993.

⁵ T. Jarmakowski, Styl atrybucji, poczucie kontroli i płeć a podatność na powstawanie syndromu wyuczonej bezradności, *FOLIA PSYCHOLOGICA* 13, 2009, s. 55-73.

RODZAJE PRZEMOCY

Wyróżnić można następujące formy przemocy:

1. **Fizyczną** – jest to naruszenie nietykalności fizycznej, celowe uszkodzenie ciała, zadanie bólu bądź groźba uszkodzenia ciała. Jej skutki mogą być przeróżne, np. złamania, siniaki, poparzenia, itp. Powodowana jest poprzez np. kopanie, parzenie, duszenie, popychanie, policzkowanie, użycie broni.
2. **Psychiczną** – przemoc psychiczna oznacza powtarzające się poniżanie i ośmieszanie, manipulowanie dla własnych celów, wciąganie w konflikty, brak właściwego wsparcia, np. wyśmiewanie poglądów, religii, pochodzenia, narzucanie własnych poglądów, karanie przez odmowę zainteresowania, uczuć czy szacunku, odrzucenie, stała krytyka, wmawianie choroby psychicznej, izolacja społeczna, czyli kontrolowanie i zakazywanie bądź ograniczanie kontaktów z innymi ludźmi, domaganie się posłuszeństwa, ograniczanie snu i pożywienia, stosowanie gróźb, degradacja werbalna (wyzywanie, poniżanie, upokarzanie, zawstydzanie).
3. **Seksualną** – jako przykłady tego rodzaju przemocy wymienia się: wymuszanie pożycia seksualnego, wymuszanie nieakceptowanych pieszczot i praktyk seksualnych, wymuszanie seksu z osobami trzecimi, sadystyczne formy współżycia seksualnego, demonstrowanie zazdrości, krytyka zachowań seksualnych itp.
4. **Ekonomiczną** – opisywana jest zazwyczaj jako używanie pieniędzy lub innych wartości materialnych do zaspokojenia potrzeb władzy i kontroli przez sprawcę. Podporządkowanie materialne partnerki/partnera bądź innych osób w rodzinie sprawia, iż czują się one uzależnione od dochodów bądź majątku sprawcy albo stają się odpowiedzialne za utrzymanie rodziny. Pieniądze czy wartości materialne są używane zatem jako instrument, narzędzie do budowania jawnej lub ukrytej dominującej pozycji w rodzinie i stają się swojego rodzaju kartą przetargową.
5. **Zaniedbanie** – nazywane jest ukrytą formą przemocy. Zaniedbywaniem jest niezaspokajanie podstawowych potrzeb biologicznych i psychicznych przede wszystkim dzieci. Może ono się zacząć już w okresie życia płodowego, kiedy matka prowadzi niehigieniczny tryb życia. Zaniedbywanie ma także miejsce wówczas, gdy dziecko ma zaspokojone potrzeby o charakterze biologicznym, ale nie ma zagwarantowanej prawidłowej stymulacji poznawczej. Skrajnym przypadkiem zaniedbania jest wzrastające w ostatnich latach porzucenie dziecka z narażeniem go na utratę zdrowia, a nawet życia⁶. Omawiana forma przemocy dotyczy także relatywnie często seniorów.

---

⁶ J. Helios, W. Jedlecka, Współczesne oblicza przemocy. Zagadnienia wybrane, Uniwersytet Wrocławski, Wrocław 2017.

SKALA PRZEMOCY W ŚWIELE BADAŃ OGÓLNOPOLSKICH

Realizowane na przestrzeni lat badania i prowadzone statystyki pokazują, że problem przemocy w rodzinie dotyka rocznie dziesiątki tysięcy osób. Warto przy tym pamiętać, że jest to bardzo wrażliwy temat i ludzie nierzadko boją się lub wstydzą przyznać, że dotyczy ich bezpośrednio. Jak wynika z danych statystycznych odnoszących się do przemocy w rodzinie gromadzonych przez Policję, w 2020 roku ogólna liczba osób doznających przemocy kształtowała się na poziomie 85 575. O skali problemu przemocy świadczą również badania przeprowadzone w 2014 roku na zlecenie Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej (obecnie Ministerstwo Rodziny i Polityki Społecznej) w ramach projektu „Diagnoza i porównanie skali zjawiska przemocy w rodzinie oraz ocena efektywności działań podejmowanych na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie”. Wynika z nich, że co trzeci respondent zna osobiście w swoim otoczeniu/sąsiedztwie takie rodziny, o których słyszał lub wie, że dochodzi w nich do różnych form przemocy wobec kobiet. Przypadki przemocy wobec mężczyzn zna natomiast co piąty ankietowany. Z deklaracji osób biorących udział w badaniu wynika, że odsetek osób doświadczających przemocy w ciągu całego swojego życia kształtował się na poziomie 24,7%. Przemoc w rodzinie stanowi jeden z głównych problemów współczesnych państw na całym świecie. Przeciwdziałanie temu zjawisku powinno zajmować więc priorytetowe miejsce wśród zadań realizowanych zarówno na szczeblu krajowym, jak i lokalnym.

Wyniki badań ogólnopolskich dotyczące krzywdzenia dzieci są niepokojące: siedmiu na dziesięciu nastolatków w wieku 11-17 lat doświadczyło w swoim życiu przynajmniej jednej z siedmiu kategorii krzywdzenia, przemocy ze strony bliskich dorosłych doświadczyło 41%, a świadkami przemocy domowej było 15% badanych uczniów. Doświadczanie przemocy w rodzinie niesie za sobą poważne konsekwencje zarówno w okresie dorastania jak i w dorosłym życiu, a dodatkowo zachowania przemocowe mogą zostać dziedziczone, tzn. przeniesione na dzieci osoby krzywdzonej w przeszłości. Mając na uwadze szeroko dostępną wiedzę o następstwach stosowania przemocy wobec dzieci, szczególnie niepokojące jest to, że część społeczeństwa nadal aprobuje stosowanie kar cielesnych w procesie wychowania. Z Raportu Rzecznika Praw Dziecka z 2017 roku wynika, że połowa Polaków (52%) uważa, iż są sytuacje kiedy dziecko należy ukarać kłapsem, a zdecydowani przeciwnicy takich zachowań stanowią jedynie 21% społeczeństwa.

Z „Ogólnopolskiej diagnozy zjawiska przemocy w rodzinie” z 2019 roku wynika fakt, że zwiększa się świadomość Polaków na temat zjawiska przemocy w rodzinie. Badanie pokazało, że około 85-90% Polaków identyfikuje różne sytuacje, które świadczą o występowaniu przemocy jako nieakceptowalne. Jednak nadal około 10% dorosłych

uznaje zachowania przemocowe za normalne. Ponadto zdaniem 72% respondentów prawo w Polsce w niedostatecznym stopniu chroni osoby doznające przemocy w rodzinie.

W 2019 roku na zlecenie Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej (obecnie Ministerstwo Rodziny i Polityki Społecznej), przeprowadzone zostało „Badanie skuteczności pomocy udzielanej osobom dotkniętym przemocą w rodzinie”. Biorący w nim udział specjaliści z zakresu wsparcia osób i rodzin dotkniętych problemem przemocy oraz same osoby jej doznające, pozytywnie opowiedziały się za krajowym systemem wsparcia. Szczególną rolę w pracy zespołów interdyscyplinarnych i innych jednostek pełni procedura „Niebieskie Karty”, którą stosuje się w przypadku 90% osób doznających przemocy w rodzinie lub które objęte są pomocą jakichkolwiek służb, instytucji lub organizacji.

UZASADNIENIE WPROWADZENIA PROGRAMU

Zgodnie z treścią art. 6 ustawy 2 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 1249) do zadań własnych gminy należy *opracowanie i realizacja gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie*. Program ma istotne znaczenie dla realizacji celów polityki społecznej w skali lokalnej. Kolejne obowiązki przypisane gminie przez ustawodawcę to:

- prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, szczególnie poprzez działania edukacyjne służące wzmocnieniu kompetencji opiekuńczych i wychowawczych rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą,
- zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia,
- tworzenie zespołów interdyscyplinarnych.

Zatem redakcja niniejszego dokumentu stanowi wypełnienie jednego ze wskazań ustawy, pozwala jednocześnie na dokonanie szczegółowej analizy problemu oraz prezentuje konkretne metody przeciwdziałania przemocy występującej w społeczności lokalnej, jaką tworzą na co dzień mieszkańcy Gminy Zabór. Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2023-2025 w Gminie Zabór jest kontynuacją działań podejmowanych w ramach realizacji wcześniejszego dokumentu. Istotnym elementem Programu jest zatem dalsze wprowadzanie w życie działań mających na celu z jednej strony podnoszenie świadomości społecznej na temat przyczyn i skutków przemocy w rodzinie oraz promowanie metod wychowawczych bez używania przemocy, a z drugiej strony zapewnienie ochrony i udzielanie pomocy osobom dotkniętym przemocą w rodzinie, a także upowszechnianie

informacji o możliwościach i formach udzielania pomocy zarówno osobom dotkniętym przemocą, jak i stosującym przemoc w rodzinie.

PODSTAWY PRAWNE OPRACOWANIA PROGRAMU

Poniżej wymieniono podstawowe akty prawne, które uwzględniają temat przeciwdziałania przemocy i regulują postępowanie różnych podmiotów w stosunku do osób doświadczających oraz stosujących przemoc w rodzinie. Stanowią one również fundament prawny dla zapisów Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2023-2025 w Gminie Zabór.

Program będzie realizowany w oparciu o następujące dokumenty normujące problematykę przeciwdziałania przemocy w rodzinie:

- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie;
- ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej;
- ustawa z 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej;
- ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi;
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii;
- ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym;
- ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie;
- ustawa z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji;
- ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy;
- ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny;
- ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks postępowania karnego.

Ponadto Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2023-2025 w Gminie Zabór jest spójny z:

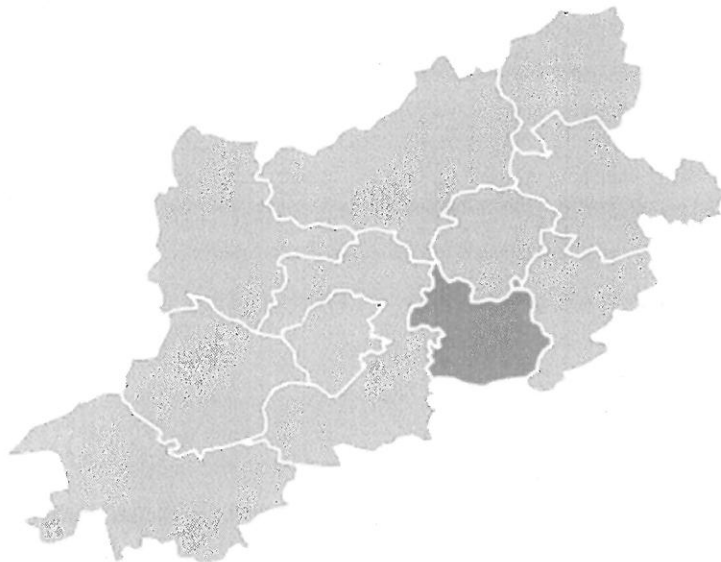
- Krajowym Programem Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie 2022, którego celem głównym jest *zwiększenie skuteczności przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz zmniejszenie skali tego zjawiska w Polsce*;
- Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Zabór,
- Gminnym Programem Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2018-2022.

Niniejszy dokument został opracowany na podstawie materiałów, sprawozdań i danych Ośrodka Pomocy Społecznej w Zaborze.

CHARAKTERYSTYKA GMINY ZABÓR

Zabór to gmina wiejska położona w województwie lubuskim, w powiecie zielonogórskim. Oddalona jest o około 15 km od centrum siedziby powiatu – Zielonej Góry oraz o około 124 km od stolicy województwa lubuskiego – Gorzowa Wielkopolskiego. Teren Gminy⁷ zajmuje 5,94 km² powierzchni całego powiatu. 49% jej obszaru to użytki leśne, z kolei grunty rolne stanowią 37%. Do ościennych gmin należy: Gęsin, Otyń, Sulechów, Trzebiechów oraz Zielona Góra.

Rysunek 1. Położenie gminy Zabór na tle powiatu zielonogórskiego

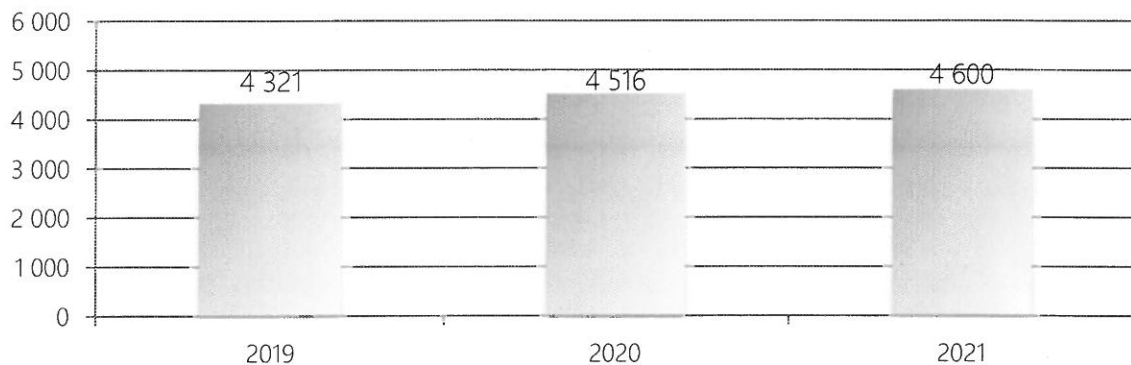
Źródło: <https://mapa.livecity.pl/>

Obraz aktualnego stanu społeczeństwa jest możliwy do przedstawienia między innymi dzięki analizie struktury demograficznej. Gminę Zabór zamieszkuje 4 600 osób (stan na 31.12.2021 roku). Na przestrzeni ostatnich trzech lat liczba mieszkańców uległa zwiększeniu. W stosunku do 2019 roku widoczny jest wzrost na poziomie 6%.

---

⁷ Ilekroć w niniejszym dokumencie jest mowa o „Gminie” należy przez to rozumieć „Gminę Zabór”.

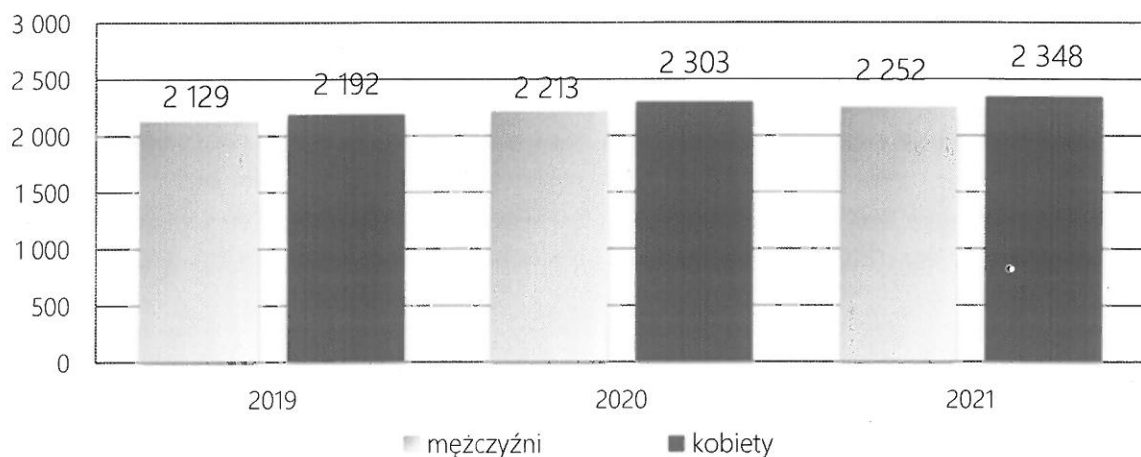
Wykres 1. Liczba mieszkańców gminy Zabór w latach 2019-2021

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/>

Liczba mężczyzn zamieszkujących gminę Zabór była w 2021 roku mniejsza od liczby kobiet – stanowiły one 51% ogólnej liczby ludności (2 348 kobiet), natomiast mężczyźni 49% (2 252 mężczyzn). Współczynnik feminizacji w 2021 roku w Gminie wynosił 104, co oznacza, że na każdych 100 mężczyzn przypadały 104 kobiety. W powiecie zielonogórskim współczynnik ten był niższy i wynosił 103, natomiast w województwie lubuskim przyjmował wartość 106.

Wykres 2. Liczba kobiet i mężczyzn zamieszkujących gminę Zabór na przestrzeni lat 2019-2021

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/>

Kolejną analizowaną kwestią jest przyrost naturalny, czyli różnica między liczbą urodzeń żywych, a liczbą zgonów. W gminie Zabór w 2021 roku przyrost naturalny na 1000 ludności kształtował się na poziomie 0,44 co oznacza, że wskaźnik ten przyjmował wyższą wartość zarówno w porównaniu do powiatu zielonogórskiego (-3,91) oraz województwa lubuskiego (-5,97). W przypadku Gminy zauważalny jest trend spadkowy w zakresie przyrostu naturalnego na 1000 ludności, podobnie jak w przypadku powiatu oraz województwa.

Tabela 1. Przyrost naturalny na 1000 ludności w gminie Zabór w porównaniu do powiatu zielonogórskiego i województwa lubuskiego na przestrzeni lat 2019-2021

wyszczególnienie	2019	2020	2021
gmina Zabór	1,87	0,45	0,44
powiat zielonogórski	-0,85	-1,80	-3,91
województwo lubuskie	-2,01	-4,01	-5,97

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/>

Struktura ludności w gminie Zabór według ekonomicznych grup wieku w 2021 roku przedstawiała się następująco:

- 21,7% mieszkańców było w wieku przedprodukcyjnym – do 17 roku życia;
- 60,5% mieszkańców Gminy było w wieku produkcyjnym – dla kobiet jest to między 18-59 rokiem życia, a dla mężczyzn między 18-64 rokiem życia;
- 17,8% mieszkańców było w wieku poprodukcyjnym – 65 lat i więcej dla mężczyzn, 60 lat i więcej dla kobiet.

Poniższa tabela prezentuje ekonomiczne grupy wiekowe w gminie Zabór. Na przestrzeni lat 2019-2021 dostrzegalny jest stopniowy wzrost udziału osób w wieku przedprodukcyjnym i poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności. W przypadku udziału osób w wieku produkcyjnym dostrzegalny jest spadek. Udział osób w poszczególnych ekonomicznych grupach wiekowych w Gminie prezentuje się na nieco odmiennym poziomie w odniesieniu do wskaźników w całym kraju. W Polsce jest to 18,2% osób w wieku przedprodukcyjnym, 59,2% w wieku produkcyjnym oraz 22,6% w wieku poprodukcyjnym.

Tabela 2. Udział ludności gminy Zabór według ekonomicznych grup wieku w ogólnej liczbie ludności w latach 2019-2021 (w procentach)

wyszczególnienie	2019	2020	2021
wiek przedprodukcyjny	19,6	21,6	21,7
wiek produkcyjny	64,4	61,7	60,5
wiek poprodukcyjny	16,0	16,7	17,8

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/>

Działalność kulturalna i rekreacyjna na terenie Gminy jest przede wszystkim prowadzona przez Gminną Bibliotekę Publiczną w Zaborze, która posiada także cztery punkty biblioteczne w świetlicach wiejskich zlokalizowanych w Dąbrowie, Czarnej, Droszkowie i Milsku. Biblioteka oprócz swoich podstawowych funkcji, realizuje również szeroką działalność informacyjną i kulturalno-oświatową, poprzez organizację różnych form pracy z czytelnikami, współpracując przy tym aktywnie z placówkami oświatowymi z terenu Gminy.

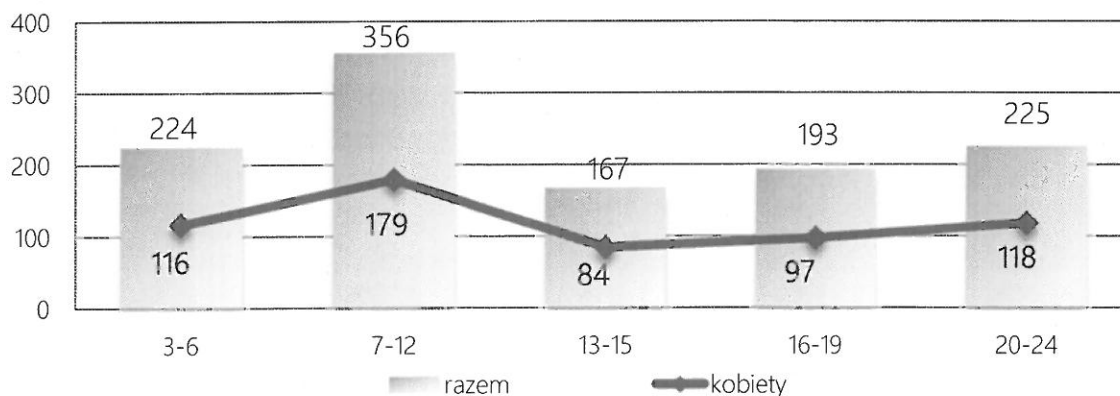
Istotną funkcję w zakresie propagowania kultury realizuje także „Teatr Zza Boru” działający od 2007 roku, skupiający dorosłych mieszkańców Gminy jako nieformalna grupa twórcza.

Świetlice wiejskie poza wymienionymi powyżej lokalizacjami funkcjonują także w Zaborze, Przytoku, Łazie oraz Tarnawie. Celem działalności placówek jest integracja środowiska lokalnego, inicjowanie aktywności mieszkańców Gminy oraz wspieranie lokalnych inicjatyw.

Świetlice w Przytoku, Zaborze oraz Droszkowie pełnią jednocześnie funkcję Placówek Wsparcia Dziennego. W 2021 roku odbyło się w nich łącznie 118 spotkań, a w zajęciach organizowanych przez placówki uczestniczyło łącznie 341 dzieci. Placówki te stanowią niezwykle istotne zasoby Gminy w zakresie wsparcia dzieci z rodzin zagrożonych lub doświadczających przemocy.

W wieku potencjalnej nauki (3-24 lata) w 2021 roku było 1 165 mieszkańców gminy Zabór, w tym 50,1% stanowiły kobiety (594 osoby). Rozpatrując kwestię ludności Gminy z podziałem na poszczególne edukacyjne grupy wiekowe można zauważyć, że najwięcej osób miało w przedmiotowym roku 7-12 lat (356 osób). Na drugim miejscu pod tym względem znalazły się osoby mające 20-24 lata (225 osób), natomiast na trzecim mające 3-6 lat (224 osoby). Ludność Gminy według edukacyjnych grup wieku z podziałem na płeć w 2021 roku prezentuje kolejny wykres.

Wykres 3. Ludność gminy Zabór według edukacyjnych grup wieku z podziałem na płeć w 2021 roku

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/>

Baza oświatowa na terenie gminy Zabór składa się z następujących placówek:

- Szkoła Podstawowa w Zaborze,
- Społeczna Szkoła Podstawowa w Droszkowie,
- Niepubliczne Przedszkole „Zielona Nutka” w Zaborze,
- Społeczne Przedszkole w Droszkowie.

Opieka nad dziećmi w wieku do lat 3 na terenie Gminy jest prowadzona w formie Klubu Dziecięcego w Zaborze.

ZASOBY UMOŻLIWIAJĄCE PRZECIWDZIAŁANIE PRZEMOCY W RODZINIE WŚRÓD MIESZKAŃCÓW GMINY ZABÓR

Działaniami mającymi na celu przeciwdziałanie przemocy w rodzinie w gminie Zabór zajmuje się Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie. Zespół Interdyscyplinarny tworzy Wójt Gminy powołując do niego przedstawicieli: jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, Policji, oświaty i ochrony zdrowia. W skład Zespołu Interdyscyplinarnego wchodzi także kuratorzy sądowi. Zgodnie z zapisami ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (t.j. Dz.U. z 2021 r. poz. 1249):

1. Zespół Interdyscyplinarny realizuje działania określone w gminnym programie przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie.
2. Zadaniem Zespołu Interdyscyplinarnego jest integrowanie i koordynowanie działań podmiotów, o których mowa w art. 9a ust. 3 i 5 oraz specjalistów w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w szczególności przez:
  - 1) diagnozowanie problemu przemocy w rodzinie;
  - 2) podejmowanie działań w środowisku zagrożonym przemocą w rodzinie mających na celu przeciwdziałanie temu zjawisku;
  - 3) inicjowanie interwencji w środowisku dotkniętym przemocą w rodzinie;
  - 4) rozpowszechnianie informacji o instytucjach, osobach i możliwościach udzielenia pomocy w środowisku lokalnym;
  - 5) inicjowanie działań w stosunku do osób stosujących przemoc w rodzinie.

Dane na temat zasobów instytucjonalnych umożliwiających realizację Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2023-2025 w Gminie Zabór wraz z obszarami ich działania przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela 3. Dane na temat zasobów instytucjonalnych umożliwiających realizację Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie wraz z obszarami ich działania

Instytucja	Obszar działania
Ośrodek Pomocy Społecznej	<ul style="list-style-type: none"> • Wczesna diagnoza, • poradnictwo, • udzielanie wsparcia finansowego i rzeczowego, • dystrybucja ulotek edukacyjno-informacyjnych, • organizowanie pomocy psychologicznej dla osób znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej, • prowadzenie lokalnych kampanii edukacyjnych,

GMINNY PROGRAM PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE ORAZ OCHRONY OFIAR PRZEMOCY W RODZINIE
NA LATA 2023-2025 W GMINIE ZABÓR

	<ul style="list-style-type: none"> • udział w ogólnopolskich kampaniach społecznych związanych z profilaktyką przemocy i uzależnień, • obsługa organizacyjno-techniczna Zespołu Interdyscyplinarnego, • uczestnictwo w realizacji procedury „Niebieskie Karty”.
Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	<ul style="list-style-type: none"> • Realizacja działań wynikających z ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii.
Placówki oświatowe	<ul style="list-style-type: none"> • Wczesna diagnoza, • uczestnictwo w realizacji procedury „Niebieskie Karty”, • realizacja projektów profilaktycznych podejmujących problematykę przemocy, • udział w kampaniach edukacyjno-informacyjnych.
Dzielnicy Policji	<ul style="list-style-type: none"> • Uczestnictwo w realizacji procedury „Niebieskie Karty”, • podejmowanie interwencji w przypadku naruszenia przepisów ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie.
Ochrona zdrowia	<ul style="list-style-type: none"> • Wczesna diagnoza, • przekazywanie informacji na temat różnych form pomocy, • uczestnictwo w realizacji procedury „Niebieskie Karty”.
Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i grupy robocze	<ul style="list-style-type: none"> • Diagnozowanie problemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, • podejmowanie działań w środowisku zagrożonym przemocą w rodzinie mających na celu przeciwdziałanie temu zjawisku, • inicjowanie interwencji w środowiskach dotkniętych przemocą w rodzinie, • rozpowszechnianie informacji o instytucjach, osobach i możliwościach udzielenia pomocy w środowisku lokalnym, • inicjowanie działań w stosunku do osób stosujących przemoc, • opracowanie i realizacja planu pomocy w indywidualnych przypadkach wystąpienia przemocy w rodzinie, • monitorowanie sytuacji rodzin, w których dochodzi do przemocy oraz rodzin zagrożonych wystąpieniem przemocy, • dokumentowanie działań podejmowanych wobec rodzin, w których dochodzi do przemocy oraz efektów tych działań, • realizacja procedury „Niebieskie Karty”.

Zródło: opracowanie własne

Kluczowym zasobem gminy Zabór w zakresie wsparcia osób doświadczających lub stosujących przemoc jest Punkt Konsultacyjno-Informacyjny, który oferuje pomoc i wsparcie w formie porad i konsultacji indywidualnych.

Można wyróżnić także podmioty będące pomocne w rozwiązywaniu problemów dotyczących przemocy, szczególnie w zakresie prowadzenia działalności profilaktycznej, takie jak:

- instytucje kulturalno-rekreacyjne,
- Placówki Wsparcia Dziennego,
- Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Zielonej Górze,
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Zielonej Górze,
- Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Zielonej Górze,
- placówki ochrony zdrowia,
- placówki oświatowe,
- świetlice wiejskie,
- instytucje kościelne,
- lokalne organizacje pozarządowe.

ZASOBY LUDZKIE:

Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w zakresie realizacji Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2023-2025 w Gminie Zabór współpracuje z osobami zawodowo zajmującymi się problemem przemocy w rodzinie na szczeblu gminnym oraz powiatowym, do których należą m.in.:

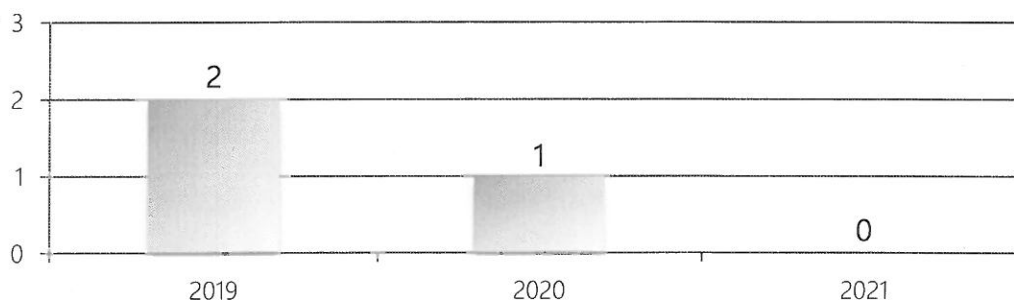
- pracownicy Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie i Ośrodka Interwencji Kryzysowej,
- psychologzy, psychoterapeuci i pedagodzy,
- funkcjonariusze Policji,
- kuratorzy społeczni oraz zawodowi,
- pracownicy socjalni,
- prawnicy,
- pracownicy ochrony zdrowia,
- członkowie Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

DIAGNOZA PROBLEMU PRZEMOCY W RODZINIE NA TERENIE GMINY ZABÓR

ANALIZA DANYCH ZASTANYCH

W 2021 roku w gminie Zabór z pomocy Ośrodka Pomocy Społecznej z powodu przemocy w rodzinie nie skorzystała żadna z rodzin. W ciągu dwóch poprzednich lat ich liczba była natomiast niewielka, w 2019 roku przemoc była powodem udzielenia pomocy 2 rodzinom, a w 2020 – tylko 1.

Wykres 4. Liczba rodzin korzystających z pomocy OPS z powodu przemocy w rodzinie na przestrzeni lat 2019-2021

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2019, 2020 i 2021 rok

Kolejną analizowaną kwestią są dane statystyczne dotyczące działań Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i grup roboczych w latach 2019-2021. W 2021 roku liczba posiedzeń Zespołu Interdyscyplinarnego wyniosła 4, a więc na przestrzeni lat 2019-2021 utrzymywała się na stałym poziomie. Liczba utworzonych grup roboczych w 2021 roku wyniosła 9, co oznacza, że w ciągu trzech ostatnich lat ulegała wahaniom. Z kolei liczba ich posiedzeń kształtowała się na poziomie 20, a więc na przestrzeni analizowanych lat przyjmowała zróżnicowane wartości, osiągając w 2021 roku najwyższą z nich. Dane w tym zakresie przedstawione zostały w poniższej tabeli.

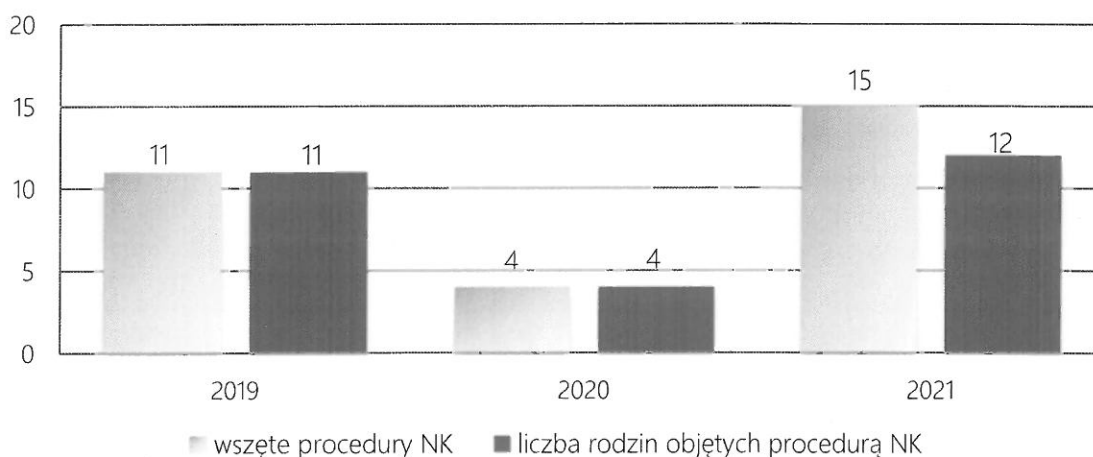
Tabela 4. Dane statystyczne dotyczące działań Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i grup roboczych w latach 2019-2021

L.P.	wyszczególnienie	2019	2020	2021
1	liczba posiedzeń Zespołu Interdyscyplinarnego	4	4	4
2	liczba funkcjonujących grup roboczych	11	7	9
3	liczba spotkań grup roboczych	17	9	20

Źródło: Sprawozdanie z realizacji Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie za lata 2019-2021

Podjęcie interwencji w środowisku wobec rodziny dotkniętej przemocą odbywa się w oparciu o procedurę „Niebieskie Karty” i nie wymaga zgody osoby dotkniętej przemocą w rodzinie. Procedura „Niebieskie Karty” obejmuje ogół czynności podejmowanych i realizowanych przez przedstawicieli jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, Policji, oświaty i ochrony zdrowia, w związku z uzasadnionym podejrzeniem zaistnienia przemocy w rodzinie. Przedstawiciele podmiotów wyżej wymienionych, realizują procedurę „Niebieskie Karty” w oparciu o zasadę współpracy i przekazują informacje o podjętych działaniach przewodniczącemu Zespołu Interdyscyplinarnego. Wszczęcie procedury „Niebieskie Karty” następuje przez wypełnienie formularza „Niebieska Karta – A” w przypadku powzięcia w toku prowadzonych czynności służbowych lub zawodowych, podejrzenia stosowania przemocy wobec członków rodziny lub w wyniku zgłoszenia dokonanego przez członka rodziny, bądź przez osobę będącą świadkiem przemocy w rodzinie. Na przestrzeni ostatnich lat liczba wdrożonych procedur „Niebieskie Karty” ulegała wahaniom – w 2019 roku było to 11 wszczętych procedur, w 2020 roku – 4, natomiast w 2021 roku – 15. Liczba rodzin objętych procedurą także przyjmowała zróżnicowane wartości, osiągając w 2021 roku najwyższą z nich. Dane te obrazuje wykres nr 5.

Wykres 5. Liczba podjętych i kontynuowanych procedur „Niebieskie Karty” w latach 2019-2021

Źródło: Sprawozdanie z realizacji Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie za lata 2019-2021; Sprawozdanie z działalności Ośrodka Pomocy Społecznej w Zaborze za 2021 rok

W 2021 roku liczba osób, które zostały objęte wsparciem Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie wyniosła 27, w tym 7 kobiet, 7 mężczyzn oraz 13 dzieci. Na przestrzeni lat 2019-2021 liczba osób dotkniętych przemocą w rodzinie ulegała wahaniom, jednakże w 2021 roku dostrzegalny jest duży wzrost liczby osób, w tym dzieci objętych pomocą ZI.

Tabela 5. Liczba osób z terenu gminy Zabór objętych pomocą Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w latach 2019-2021

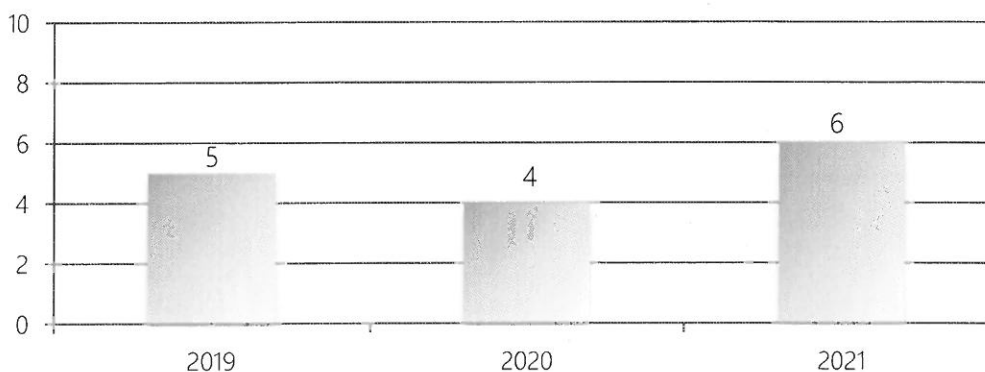
LP.	wyszczególnienie	2019	2020	2021
1	liczba osób	12	9	27
2	liczba dzieci	3	0	13
3	liczba kobiet	7	5	7
4	liczba mężczyzn	2	4	7

Źródło: Sprawozdanie z realizacji Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie za lata 2019-2021

Istotnym wsparciem w zakresie przeciwdziałania przemocy na terenie Gminy są również działania podejmowane przez dzielnicowych Komisariatu Policji w Zielonej Górze, których zadaniem jest m.in. przeprowadzanie interwencji domowych w związku z występowaniem przemocy w rodzinie, a także wszczynanie procedury „Niebieskie Karty”, jednakże w 2021 roku funkcjonariusze rozpoczęli omawianej procedury wobec żadnego z mieszkańców Gminy. W zakresie interwencji przeprowadzonych przez dzielnicowych, w 2020 roku odbyto ich 357, spośród których 46 stanowiły interwencje domowe.

Na przestrzeni lat 2019-2021 liczba zakończonych spraw w ramach procedury nie ulegała znacznym wahaniom. W 2019 roku zakończono 5 procedur „Niebieskie Karty”, w 2020 roku – 5, natomiast w 2021 roku – 6.

Wykres 6. Liczba zakończonych procedur „Niebieskie Karty” w latach 2019-2021

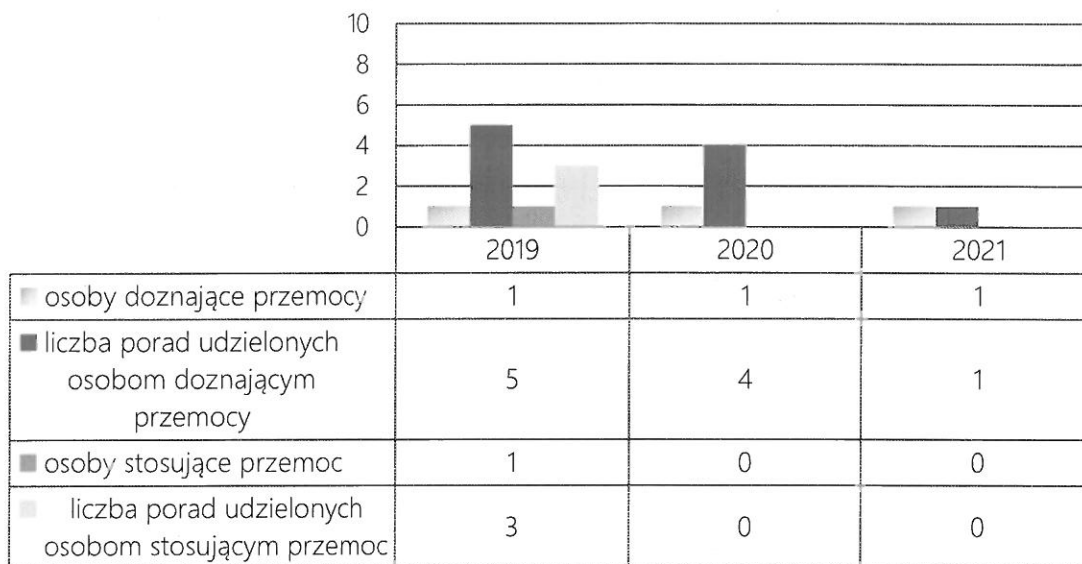

Źródło: Sprawozdanie z realizacji Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie za lata 2019-2021

Mieszkańcy Gminy, którzy doznawali lub stosowali przemoc mogli skorzystać z poradnictwa udzielanego w ramach funkcjonującego Punktu Konsultacyjno-Informacyjnego, który w 2021 roku był czynny średnio 5 godzin w miesiącu, a poradnictwo w nim było udzielane przez specjalistę psychoterapii uzależnień. W 2021 roku została udzielona tylko 1 porada 1 osobie doznającej przemocy w rodzinie. W roku poprzednim żaden z mieszkańców nie został objęty poradnictwem z tego powodu, z kolei w 2019 roku udzielono 5 porad 1 osobie doznającej przemocy.

Na przestrzeni analizowanych lat tylko w 2019 roku do Punktu Konsultacyjno- Informacyjnego zgłosił się mieszkaniec stosujący przemoc domową, któremu udzielono 3 porady.

Wykres 7. Liczba osób stosujących lub doznających przemocy, którym udzielono porad w Punkcie Konsultacyjno-Informacyjnym w latach 2019-2021

Źródło: Sprawozdanie z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych PARPA-G1 za 2019, 2020 i 2021 rok

Działalność z zakresu przeciwdziałania występowaniu przemocy w rodzinie jest prowadzona także przez członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Jednym z zadań jest motywowanie sprawców przemocy do udziału w oddziaływaniach edukacyjno-korekcyjnych dla osób stosujących przemoc, a także motywowanie dorosłych ofiar przemocy do zgłaszania się do miejsc specjalistycznej pomocy. W 2021 roku w programie korekcyjno-edukacyjnym wzięło udział 2 mieszkańców Gminy, natomiast ukończyło go tylko jeden z nich.

ANALIZA WYNIKÓW BADAŃ SPOŁECZNYCH

W 2020 roku na terenie gminy Zabór przeprowadzone zostały badania społeczne mające na celu identyfikację występujących wśród mieszkańców problemów społecznych, takich jak między innymi uzależnienia od substancji psychoaktywnych oraz przemoc. W badaniu wzięło udział 86 dorosłych mieszkańców, 48 uczniów oraz 8 sprzedawców napojów alkoholowych, którzy wypełniali kwestionariusz ankiety.

Poniżej przedstawione zostały wnioski z przeprowadzonych badań wśród dorosłych mieszkańców oraz uczniów, dotyczące kwestii przemocy wśród rodzin z terenu Gminy.

PROBLEM PRZEMOCY WSRÓD UCZNIÓW

Odsetek uczniów deklarujących doświadczenie przemocy kiedykolwiek.

19%

33%

Odsetek uczniów deklarujących stosowanie przemocy kiedykolwiek.

Odsetek uczniów deklarujących występowanie w swojej szkole przemocy między uczniami.

69%

15%

Odsetek uczniów deklarujących stosowanie cyberprzemocy.

Odsetek uczniów deklarujących doznanie cyberprzemocy.

40%

Źródło: Diagnoza problemów społecznych na terenie gminy Zabór. Raport z badań przeprowadzonych w 2020 roku

Z przeprowadzonej diagnozy problemu przemocy wśród uczniów gminy Zabór wynika, iż:

- średnio co piąty badany uczeń zadeklarował doświadczenie przemocy (19%);
- najczęściej młodzi mieszkańcy Gminy doświadczali przemocy ze strony kolegów ze szkoły (78%) oraz znajomych i rodzeństwo (po 33%);
- żaden z ankietowanych uczniów nie wskazał, iż doznał przemocy ze strony rodziców;
- na występowanie w swojej szkole zjawiska przemocy rówieśniczej wskazała większość młodych ankietowanych (69%);
- stosowanie zachowań przemocowych zadeklarowało 33% dzieci i młodzieży szkolnej z terenu gminy Zabór;
- badani najczęściej stosowali przemoc wobec rówieśników (75%) i rodzeństwa (19%);
- najczęściej doświadczaną lub stosowaną formą przemocy wśród uczniów była przemoc fizyczna;
- co dziesiąty respondent nie wie, czym jest cyberprzemoc;
- doświadczenie cyberprzemocy zadeklarował średnio co trzeci uczeń (35%), z kolei jej stosowanie – 15% badanych;
- wśród najczęstszych form doznawanej cyberprzemocy, respondenci wskazali wyzywanie (35%), grożenie/straszenie (17%) oraz ośmieszanie/poniżanie (13%);
- najczęstszą formą stosowanej cyberprzemocy przez uczniów było wyzywanie (10%).

PROBLEM PRZEMOCY WSRÓD DOROSŁYCH MIESZKAŃCÓW

Odsetek dorosłych mieszkańców, którzy doświadczali przemocy w okresie 12 miesięcy.

Odsetek dorosłych mieszkańców, którzy przyznali, że w ich domu występuje przemoc

Odsetek ankietowanych, którzy znają kogoś, kto doświadcza problemu przemocy w rodzinie.

Odsetek dorosłych mieszkańców, którzy doświadczali cyberprzemocy.

Źródło: *Diagnoza problemów społecznych na terenie gminy Zabór. Raport z badań przeprowadzonych w 2020 roku*

Z przeprowadzonej diagnozy problemu przemocy wśród dorosłych mieszkańców gminy Zabór wynika, iż:

- co dziesiąty badany dorosły mieszkaniec Gminy zadeklarował doświadczenie przemocy w ciągu 12 miesięcy poprzedzających badanie;
- wszyscy respondenci stwierdzili, że doznali przemocy psychicznej (100%), na drugim miejscu znalazł się mobbing (44%), a na trzecim przemoc fizyczna (33%);
- osoby doświadczające przemocy najczęściej doznawały jej ze strony partnera/partnerki, pracodawcy lub nieznajomego (po 33%);
- znajomość w swoim otoczeniu osoby, która doświadcza przemocy domowej zadeklarowało 24% ankietowanych;
- w opinii 6% respondentów stosowanie „przysłowiowych klapsów” jest przejawem dyscypliny w wychowaniu dzieci;
- co trzeci ankietowany doświadczył cyberprzemocy (34%).

CELE, ZADANIA I REALIZATORZY PROGRAMU

Celem głównym programu jest ograniczenie skali zjawiska występowania przemocy w rodzinie i zwiększenie skuteczności ochrony ofiar przemocy w rodzinie, poprzez prowadzenie skutecznych oddziaływań na osoby stosujące przemoc oraz wdrożenie systemu pomocy zapewniającego wsparcie oraz bezpieczeństwo osobom doznającym jej.

Cel będzie realizowany w następujących obszarach:

- A. Edukacja społeczności lokalnej w zakresie zjawiska przemocy w rodzinie oraz prowadzenie wielopłaszczyznowej działalności profilaktycznej.
- B. Zagwarantowanie ochrony i możliwości udzielenia wsparcia osobom i rodzinom dotkniętym przemocą.
- C. Prowadzenie adekwatnego do potrzeb oddziaływania na sprawców przemocy w rodzinie.
- D. Regularne podnoszenie kompetencji osób realizujących zadania związane z przemocą w rodzinie oraz prowadzenie profilaktyki syndromu wypalenia zawodowego.

Cele szczegółowe Programu postawione na podstawie zidentyfikowanych problemów:

- A. Edukacja społeczności lokalnej w zakresie zjawiska przemocy w rodzinie oraz prowadzenie wielopłaszczyznowej działalności profilaktycznej.
  - 1. Rozwijanie świadomości społecznej w obszarach związanych ze zjawiskiem przemocy w rodzinie oraz stosowania kar fizycznych w stosunku do dzieci.
  - 2. Poszerzenie działań edukacyjnych wśród dzieci i młodzieży w zakresie zjawiska przemocy, w tym przemocy rówieśniczej i cyberprzemocy.
  - 3. Pobudzanie społecznej odpowiedzialności wśród mieszkańców wobec osób stosujących przemoc oraz prowadzenie działań profilaktycznych.
  - 4. Zwiększenie wiedzy mieszkańców na temat możliwości uzyskania wsparcia w przypadku problemu przemocy domowej na terenie Gminy.

GMINNY PROGRAM PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE ORAZ OCHRONY OFIAR PRZEMOCY W RODZINIE
NA LATA 2023-2025 W GMINIE ZABÓR

LP.	Zadanie	Wskaźnik	Realizatorzy i podmioty współpracujące
1.	Prowadzenie działań informacyjnych na temat miejsc/osób udzielających pomocy i wsparcia w przypadku doświadczenia lub stosowania przemocy.	<ul style="list-style-type: none"> Liczba rozpowszechnionych informacji. 	ZI, UG, GKRPA, OPS, NGO, funkcjonariusze Policji, placówki oświatowe, placówki ochrony zdrowia, PWD.
2.	Udział w ogólnopolskich kampaniach na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz organizacja lokalnych kampanii społecznych.	<ul style="list-style-type: none"> Liczba zrealizowanych kampanii na rzecz przeciwdziałania. Liczba uczestników. 	ZI, UG, GKRPA, OPS, funkcjonariusze Policji, NGO, placówki oświatowe, placówki ochrony zdrowia.
3.	Edukacja mieszkańców w zakresie skutecznych sposobów radzenia sobie w trudnych sytuacjach i rozwiązywania konfliktów bez użycia przemocy.	<ul style="list-style-type: none"> Liczba działań podjętych w ramach edukacji. Szacunkowa liczba odbiorców. 	ZI, UG, GKRPA, OPS, funkcjonariusze Policji, NGO, placówki oświatowe, ŚW, PWD.
4.	Edukacja na temat przemocy w rodzinie oraz związanych z nią innych problemów jak uzależnienia poprzez: ulotki, plakaty, pogadanki, informacje w mediach lokalnych, organizacjach kościelnych itd.	<ul style="list-style-type: none"> Liczba rozpowszechnionych ulotek, plakatów, broszur. Liczba informacji w mediach lokalnych dotyczących przeciwdziałania przemocy w rodzinie 	ZI, UG, GKRPA, OPS, funkcjonariusze Policji, NGO, placówki oświatowe, placówki ochrony zdrowia, ŚW, PWD.
5.	Edukacja dzieci i młodzieży na temat typów i form przemocy oraz zagrożeń wynikających z przemocy w rodzinie i w szkole.	<ul style="list-style-type: none"> Liczba zrealizowanych programów/warsztatów. Szacunkowa liczba odbiorców programów/warsztatów. 	ZI, UG, PP, GKRPA, OPS, NGO, placówki oświatowe, PPP, PWD, GBP.
6.	Realizacja warsztatów psychospołecznych dla dzieci i młodzieży w zakresie psychologii konfliktów, sposobów radzenia sobie ze stresem i agresją.	<ul style="list-style-type: none"> Liczba zrealizowanych działań. Szacunkowa liczba odbiorców działań. 	ZI, UG, GKRPA, OPS, funkcjonariusze Policji, NGO, placówki oświatowe, GBP, PWD.

GMINNY PROGRAM PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE ORAZ OCHRONY OFIAR PRZEMOCY W RODZINIE
NA LATA 2023-2025 W GMINIE ZABÓR

7.	Przeprowadzanie akcji profilaktycznych mających na celu podnoszenie wrażliwości społecznej na kwestie przemocy w rodzinie.	<ul style="list-style-type: none"> Liczba zorganizowanych akcji profilaktycznych. 	ZI, UG, GKRPA, OPS, funkcjonariusze Policji, NGO, placówki oświatowe, GBP, ŚW, PWD.
8.	Przeprowadzanie działań edukacyjnych mających na celu wskazanie prawidłowych zachowań w przypadku zaobserwowania przemocy.	<ul style="list-style-type: none"> Liczba zorganizowanych działań. 	ZI, UG, GKRPA, OPS, funkcjonariusze Policji, NGO, placówki oświatowe, placówki ochrony zdrowia, ŚW, PWD.
9.	Organizowanie alternatywnych form spędzania czasu wolnego dla dzieci i młodzieży oraz dorosłych mieszkańców.	<ul style="list-style-type: none"> Liczba możliwych form spędzania czasu wolnego. Liczba uczestników organizowanych zajęć. 	ZI, UG, GKRPA, OPS, NGO, placówki oświatowe, GBP, ŚW, PWD.
10.	Realizacja programów profilaktyczno-edukacyjnych dla rodzin w zakresie promowania i wdrażania prawidłowych metod wychowawczych oraz podnoszących ich kompetencje opiekuńczo-wychowawcze.	<ul style="list-style-type: none"> Liczba zrealizowanych programów. Szacunkowa liczba odbiorców programów. 	ZI, UG, GKRPA, OPS, funkcjonariusze Policji, NGO, placówki oświatowe, PCPR, PWD, PPP.
11.	Diagnozowanie i stałe monitorowanie problemu przemocy na terenie Gminy poprzez przeprowadzenie badań społecznych wśród mieszkańców i uczniów szkół.	<ul style="list-style-type: none"> Liczba osób objętych badaniem w ramach diagnozy problemu przemocy. 	OPS, UG, funkcjonariusze Policji, placówki oświatowe, placówki ochrony zdrowia.

B. Zapewnienie ochrony i możliwości udzielenia wsparcia osobom i rodzinom dotkniętym przemocą.

1. Udzielanie pomocy osobom doznającym przemocy w rodzinie oraz zwiększenie dostępności specjalistycznego wsparcia na obszarze Gminy.
2. Podniesienie jakości życia i bezpieczeństwa ofiar przemocy.
3. Rozwój współpracy międzyinstytucjonalnej w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie na szczeblu powiatowym i wojewódzkim.

LP.	Zadanie	Wskaźnik	Realizatorzy i podmioty współpracujące
1.	Zapewnienie schronienia osobom doświadczającym przemocy w rodzinie.	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba osób, które skorzystały ze schronienia. 	ZI, OPS, UG, PCPR, OIK.
2.	Zapewnienie osobom doświadczającym przemocy dostępu do bezpłatnej pomocy, w szczególności w formie: poradnictwa psychologicznego, prawnego, socjalnego, zawodowego i rodzinnego, interwencji kryzysowej oraz pomocy medycznej.	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba udzielonych porad osobom doświadczającym przemocy. • Liczba osób, które skorzystały z pomocy w formie bezpłatnego poradnictwa. • Liczba instytucji zapewniających bezpłatny dostęp do poradnictwa. 	ZI, GKRPA, OPS, UG, PKI, NGO, placówki oświatowe, placówki ochrony zdrowia, PWD.
3.	Udzielanie pomocy finansowej i rzeczowej rodzinom dotkniętym przemocą.	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba rodzin otrzymujących pomoc finansową i rzeczową z powodu problemu przemocy. 	OPS.
4.	Udzielanie rodzinom doświadczającym przemocy pomocy poprzez realizację procedury „Niebieskie Karty”.	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba rozpoczętych procedur. • Liczba rodzin objętych procedurą. • Liczba zakończonych procedur. 	ZI, GKRPA, OPS, funkcjonariusze Policji, placówki oświatowe, placówki ochrony zdrowia.
5.	Tworzenie i rozwój organizacji pozarządowych zajmujących się przeciwdziałaniem uzależnieniom i przemocą w rodzinie.	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba podjętych działań w kierunku tworzenia i rozwoju organizacji pozarządowych. 	ZI, GKRPA, UG, OPS, funkcjonariusze Policji, NGO.

GMINNY PROGRAM PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE ORAZ OCHRONY OFIAR PRZEMOCY W RODZINIE
NA LATA 2023-2025 W GMINIE ZABÓR

6.	Wsparcie rodzin, w których występuje problem przemocy poprzez prowadzenie pracy socjalnej.	<ul style="list-style-type: none"> Liczba rodzin, którym udzielono pomocy w postaci pracy socjalnej. 	OPS.
7.	Objęcie rodzin, w których występują problemy opiekuńczo-wychowawcze wsparciem asystenta rodziny w celu niedopuszczenia do pojawienia się zachowań przemocowych.	<ul style="list-style-type: none"> Liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny. 	OPS.
8.	Umieszczanie dzieci doznających przemocy w rodzinie w pieczy zastępczej oraz zabezpieczenie środków na ich pobyt.	<ul style="list-style-type: none"> Liczba dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej. 	ZI, PCPR, GKRPA, OPS, PP, placówki oświatowe, placówki ochrony zdrowia.
9.	Kontynuowanie działalności Punktu Konsultacyjno-Informacyjnego w zakresie wsparcia osób doświadczających przemocy, ich rodzin oraz osób stosujących przemoc domową.	<ul style="list-style-type: none"> Liczba osób objętych wsparciem Punktu Konsultacyjno-Informacyjnego. 	PKI, ZI, UG, GKRPA, OPS.

C. Prowadzenie adekwatnego do potrzeb oddziaływania na sprawców przemocy w rodzinie.

1. Zwiększenie dostępności do miejsc i form wsparcia dla osób stosujących przemoc w rodzinie oraz podniesienie ich jakości.
2. Podejmowanie natychmiastowej interwencji w stosunku do osób przejawiających zachowania przemocowe.
3. Umożliwienie osobom stosującym przemoc zmianę sposobu zachowania poprzez skuteczne oddziaływanie korekcyjne i edukacyjne.

LP.	Zadanie	Wskaźnik	Realizatorzy i podmioty współpracujące
1.	Motywowanie do udziału w programach korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie.	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba osób, które podjęły udział w programie. • Liczba osób motywowanych do udziału w programach. 	ZI, GKRPA, OPS, PCPR, PKI.
2.	Motywowanie do udziału w programach psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc w rodzinie.	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba osób, które podjęły udział w programie. • Liczba osób motywowanych do udziału w programach. 	ZI, GKRPA, OPS, PCPR, PKI.
3.	Badanie efektywności lokalnych działań podejmowanych wobec osób stosujących przemoc w ramach Programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie.	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba ewaluacji podejmowanych działań w stosunku do osób stosujących przemoc w ramach Programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie. 	ZI, GKRPA, OPS, PCPR, placówki oświatowe, placówki ochrony zdrowia.
4.	Izolowanie sprawców przemocy poprzez uniemożliwienie im korzystania ze wspólnie zajmowanego z innymi członkami rodziny mieszkania oraz zakaz zbliżania się do mieszkania oraz jego otoczenia.	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba interwencji związanych z usunięciem sprawcy przemocy z miejsca zamieszkania. 	ZI, GKRPA, OPS, funkcjonariusze Policji.

D. Regularne podnoszenie kompetencji osób realizujących zadania związane z przemocą w rodzinie oraz prowadzenie profilaktyki syndromu wypalenia zawodowego.

1. Zwiększenie umiejętności i kompetencji zawodowych osób zaangażowanych w działania na rzecz zmniejszenia skali przemocy w rodzinie w Gminie.
2. Wzmocnienie współpracy międzyinstytucjonalnej podmiotów realizujących działania w zakresie wsparcia rodzin z problemem przemocy.
3. Monitorowanie skuteczności lokalnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie – prowadzonych działań i funkcjonujących podmiotów, a także wdrażanie zmian w odpowiedzi na zidentyfikowane problemy.

LP.	Zadanie	Wskaźnik	Realizatorzy i podmioty współpracujące
1.	Przeprowadzenie szkoleń, seminarium, konferencji dla kadry zajmującej się działaniami w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie w oparciu o potrzeby szkoleniowe uczestników.	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba zorganizowanych szkoleń, konferencji. • Liczba osób uczestnicząca w szkoleniach, konferencjach. 	ZI, GKRPA, OPS, UG, funkcjonariusze Policji, placówki ochrony zdrowia, placówki oświatowe.
2.	Kierowanie osób zaangażowanych w działania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie i finansowanie ich uczestnictwa w konferencjach, szkoleniach i wizytach studyjnych.	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba szkoleń/ konferencji/wizyt studyjnych, w których uczestniczyli przedstawiciele Gminy. • Liczba osób uczestniczących w szkoleniach/ konferencjach/wizytach studyjnych. 	ZI, GKRPA, OPS, UG, funkcjonariusze Policji, placówki ochrony zdrowia, placówki oświatowe.
3.	Prowadzenie superwizji dla osób pracujących w obszarze przeciwdziałania przemocy.	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba przeprowadzonych superwizji. • Liczba uczestników superwizji. 	ZI, OPS, GKRPA, funkcjonariusze Policji, PKI, placówki ochrony zdrowia, PCPR.
4.	Monitorowanie procedury „Niebieskie Karty”.	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba zrealizowanych procedur „Niebieskie Karty”. • Liczba rodzin, w których ustała przemoc po 	ZI, GKRPA, OPS, funkcjonariusze Policji, placówki ochrony zdrowia, placówki oświatowe.

GMINNY PROGRAM PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE ORAZ OCHRONY OFIAR PRZEMOCY W RODZINIE
NA LATA 2023-2025 W GMINIE ZABÓR

		zakończeniu procedury „Niebieskie Karty”.	
5.	Prowadzenie zewnętrznego coachingu/doradztwa dla kadry zajmującej się działaniami w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w celu zapobiegnięcia wypaleniu zawodowemu.	<ul style="list-style-type: none"> Liczba osób objętych wsparciem coachingowym/doradztwem. 	ZI, GKRPA, OPS, PCPR.

ADRESACI PROGRAMU

Program skierowany jest do:

- mieszkańców gminy Zabór, w tym osób zagrożonych przemocą w rodzinie,
- osób, które dotknięte zostały przemocą w rodzinie,
- osób stosujących przemoc w rodzinie,
- świadków przemocy w rodzinie,
- osób zawodowo zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie.

PRZEWIDYWANE EFEKTY REALIZACJI PROGRAMU

- Podniesienie świadomości mieszkańców w obszarze przemocy w rodzinie, w tym konsekwencji stosowania kar fizycznych w procesie wychowania.
- Podniesienie kompetencji zawodowych osób pracujących w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
- Zmniejszenie liczby osób pracujących w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie dotkniętych problemem wypalenia zawodowego.
- Zmniejszenie liczby osób i rodzin dotkniętych przemocą.
- Zmiana postaw społecznych wobec zjawiska przemocy w rodzinie.
- Budowa spójnego systemu działań w zakresie pomocy osobom i rodzinom dotkniętym przemocą przez instytucje działające w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Zasady realizowania Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2023-2025 w Gminie Zabór

W zakresie udzielania pomocy osobom doznającym przemocy, stosującym przemoc oraz w celu podnoszenia świadomości społecznej na temat przyczyn i skutków przemocy w rodzinie, niniejszy dokument oparty został na zasadach:

- **wzajemnej współpracy i współdziałania** organów władzy publicznej, organizacji pozarządowych i kościołów oraz związków wyznaniowych (zgodnie z ustawą z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie oraz ustawą z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej), a także innych organizacji, środowisk i osób fizycznych uprawnionych lub zobowiązanych do inicjowania i realizacji zadań związanych pośrednio lub bezpośrednio z przeciwdziałaniem występowania przemocy i jej negatywnych następstw;
- **jawności działań** organów władzy publicznej oraz podmiotów realizujących zadania publiczne w zakresie przeciwdziałania przemocy z poszanowaniem godności osoby;
- **szczególnej ochrony dzieci**, z zachowaniem ich prawa do wychowania się w rodzinie, poprzez udzielenie rodzinie szczególnego wsparcia w dążeniu do poprawy jej funkcjonowania.

ŹRÓDŁA FINANSOWANIA

Zadania realizowane w ramach Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2023-2025 w Gminie Zabór finansowane będą z budżetu Gminy oraz ze środków pozyskanych z innych źródeł.

EWALUACJA I MONITORING PROGRAMU

Celem ewaluacji jest oszacowanie stopnia osiągnięcia zakładanych celów i rezultatów. Wyniki ewaluacji okresowej służą również ewentualnym modyfikacjom dokumentów programowych, a dostarczone za jej sprawą informacje powinny być wykorzystane przy przygotowaniu Programu w następnym okresie programowania.

Cele badawcze ewaluacji Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie powinny opierać się na:

- ocenie procesu realizacji działań i osiągniętych efektów Programu,
- ocenie wdrażania i zarządzania Programem, w tym współpracy interdyscyplinarnej,
- opracowaniu rekomendacji do stworzenia kontynuacji Programu.

W ramach ewaluacji należy przyjąć zasadę triangulacji technik badawczych poprzez zróżnicowane metody pomiaru, tj.:

- analizę dokumentów,
- badanie ankietowe adresatów Programu,
- badanie poprzez zogniskowany wywiad grupowy realizatorów Programu.

Przyjęte kryteria ewaluacji Programu to:

- a) **Kryterium skuteczności** (plan a wykonanie) – rozumiane jako stopień realizacji zaplanowanych celów i efektów Programu. Ocena pod kątem kryterium skuteczności skupi się głównie na ocenie wdrożenia działań w stosunku do założonego planu i osiągnięcia wskaźników rezultatów.
- b) **Kryterium efektywności** – ocena sprawności wdrażania i prawidłowości zarządzania Programem, w tym pod kątem zgodności z harmonogramem, ewentualnych trudności w jego realizacji, przepływu informacji między realizatorami.
- c) **Kryterium użyteczności** – ocena dopasowania założeń Programu do potrzeb jego odbiorców i realizatorów.
- d) **Kryterium trafności** – rozumiane jako stopień, w jakim zaplanowane cele odpowiadają zidentyfikowanym problemom.

WSKAŹNIKI MONITORINGOWE

Wskaźniki monitoringowe, czyli policzalne zmienne podlegające obserwacji i ocenie, określone zostały w oparciu o przewidywane rezultaty zadań, a także przewidywane dane, zaplanowane do osiągnięcia w całym okresie realizacji działań. Zostały one szczegółowo przedstawione w oparciu o aktualny stan faktyczny. Zarówno monitoring, jak i ewaluacja prowadzone będą między innymi w oparciu o niżej przedstawione wskaźniki monitoringowe. Katalog wskaźników może być uzupełniany bądź modyfikowany w zależności od dostępnych źródeł informacji i zasobów. Wartości bazowe oznaczają dane dla roku poprzedzającego opracowanie Programu, natomiast wartości docelowe wskazują pożądane liczby, oznaczające osiągnięcie poszczególnych celów.

GMINNY PROGRAM PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE ORAZ OCHRONY OFIAR PRZEMOCY W RODZINIE
NA LATA 2023-2025 W GMINIE ZABÓR

Tabela 6. Wskaźniki monitoringowe służące do oceny stopnia realizacji celów szczegółowych

LP.	Obszar	Wskaźnik	Wartość bazowa (w 2021 roku)	Wartość docelowa (w 2025 roku)
1	Edukacja społeczności lokalnej w zakresie zjawiska przemocy w rodzinie oraz prowadzenie wielopłaszczyznowej działalności profilaktycznej.	Liczba placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży.	3	do 4
2	Zagwarantowanie ochrony i możliwości udzielenia wsparcia osobom i rodzinom dotkniętym przemocą.	Liczba rodzin objętych procedurą „Niebieskie Karty”.	12	do 20
		Liczba osób objętych pomocą Zespołu Interdyscyplinarnego.	27	do 40
		Liczba zakończonych procedur „Niebieskie Karty”.	6	do 15
3	Prowadzenie dostosowanego do potrzeb oddziaływania na sprawców przemocy w rodzinie.	Liczba osób, które wzięły udział w programach psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc w rodzinie.	2	do 10
		Liczba grup samopomocowych dla osób stosujących przemoc w rodzinie.	0	1
		Liczba uczestników spotkań grupy samopomocowej dla osób stosujących przemoc.	0	powyżej 5
4	Regularne podnoszenie kompetencji osób realizujących zadania związane z przemocą w rodzinie oraz prowadzenie profilaktyki syndromu wypalenia zawodowego.	Liczba warsztatów/szkoleń/superwizji skierowanych do osób realizujących zadania związane z przemocą w rodzinie.	brak danych	powyżej 2

Proces wdrażania założonych w niniejszym Programie działań i celów oraz informacja o aktywności Zespołu Interdyscyplinarnego w danym roku, będą przedmiotem corocznych sprawozdań przedkładanych Wójtowi Gminy Zabór przez Kierownika Ośrodka Pomocy Społecznej w Zaborze..

WNIOSKI I PODSUMOWANIE

Zjawisko przemocy w rodzinie jest problemem dotykającym rodziny na całym świecie. Zdiagnozowanie jego skali jest szczególnie trudne za sprawą czynników takich jak m.in. wstyd, ukrywanie aktów przemocy domowej przez rodziny oraz ich najbliższe środowisko, a także lęk osób doświadczających przemocy przed ich oprawcami. Tworzenie programów przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie ma na celu udzielanie kompleksowej pomocy osobą uwikłanym w problem przemocy domowej, przez co rozumie się osoby doświadczające przemocy, jak i ją stosujące. Realizacja zadań w tym zakresie nie byłaby możliwa, gdyby nie zintegrowane działania wszystkich instytucji i specjalistów zaangażowanych w rozwiązywanie problemu przemocy w rodzinie. Innym czynnikiem mającym znaczący wpływ na ograniczanie skali zjawiska przemocy jest świadomość społeczna. W związku z tym edukacja społeczności z terenu Gminy Zabór stanowi szansę na zmniejszenie tolerancji dla przemocy. Należy również pamiętać, aby podejmowane działania interwencyjne wobec osób doświadczających jak i stosujących przemoc nie ograniczały się wyłącznie do rozmowy z psychologiem, ale pociągały za sobą szereg działań długofalowych.

Cele i zadania zawarte w Programie Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2023-2025 w Gminie Zabór, realizowane w porozumieniu podmiotów funkcjonujących na terenie Gminy z najwyższą rzetelnością, powinny pociągać za sobą pozytywne skutki, w postaci rozwiniętego i efektywnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

SPIS RYSUNKÓW, TABEL I WYKRESÓW

SPIS RYSUNKÓW

Rysunek 1. Położenie gminy Zabór na tle powiatu zielonogórskiego.....	9
---	---

SPIS WYKRESÓW

Wykres 1. Liczba mieszkańców gminy Zabór w latach 2019-2021.....	10
Wykres 2. Liczba kobiet i mężczyzn zamieszkujących gminę Zabór na przestrzeni lat 2019-2021.....	10
Wykres 3. Ludność gminy Zabór według edukacyjnych grup wieku z podziałem na płeć w 2021 roku.....	12
Wykres 4. Liczba rodzin korzystających z pomocy OPS z powodu przemocy w rodzinie na przestrzeni lat 2019-2021.....	16
Wykres 5. Liczba podjętych i kontynuowanych procedur „Niebieskie Karty” w latach 2019-2021.....	17
Wykres 6. Liczba zakończonych procedur „Niebieskie Karty” w latach 2019-2021.....	18
Wykres 7. Liczba osób stosujących lub doświadczających przemocy, którym udzielono porad w Punkcie Konsultacyjno-Informacyjnym w latach 2019-2021.....	19

SPIS TABEL

Tabela 1. Przyrost naturalny na 1000 ludności w gminie Zabór w porównaniu do powiatu zielonogórskiego i województwa lubuskiego na przestrzeni lat 2019-2021.....	11
Tabela 2. Udział ludności gminy Zabór według ekonomicznych grup wieku w ogólnej liczbie ludności w latach 2019-2021 (w procentach).....	11
Tabela 3. Dane na temat zasobów instytucjonalnych umożliwiających realizację Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie wraz z obszarami ich działania.....	13
Tabela 4. Dane statystyczne dotyczące działań Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i grup roboczych w latach 2019-2021.....	16
Tabela 5. Liczba osób z terenu gminy Zabór objętych pomocą Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w latach 2019-2021.....	18
Tabela 7. Wskaźniki monitoringowe służące do oceny stopnia realizacji celów szczegółowych.....	33